

**КОНВЕНЦИЈА
САВЕТА ЕВРОПЕ
О СПРЕЧАВАЊУ
И БОРБИ ПРОТИВ
НАСИЉА НАД ЖЕНАМА
И НАСИЉА
У ПОРОДИЦИ**

Истанбулска
конвенција

БЕЗБЕДНЕ ОД СТРАХА
БЕЗБЕДНЕ ОД
НАСИЉА

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ШТА ЈЕ СВРХА КОНВЕНЦИЈЕ?

■ Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици је најдалекосежнији међународни уговор који се бави овим озбиљним обликом кршења људских права. Она има за циљ успостављање нулте толеранције према том облику насиља и представља значајан корак напред како би Европа и читав свет били безбеднији.

■ Спречавање насиља, заштита жртава и кривично гоњење учинилаца представљају темеље Конвенције. Њен циљ је такође да промени начин размишљања и менталитет појединаца, позивајући све припаднике друштва, а посебно мушкарце и младиће, да промене своја схватања. У суштини, Конвенција поново позива на успостављање веће равноправности између мушкараца и жена јер је насиље над женама дубоко укорено у неједнаком друштвеном положају жена и мушкараца, а продужава се унедоглед културом толерисања насиља и порицања постојања насиља.

РАДИКАЛНЕ НОВИНЕ КОНВЕНЦИЈЕ

■ Конвенција препознаје насиље над женама као кршење људских права и као облик дискриминације. То значи да се државе позивају на одговорност уколико адекватно не реагују на такво насиље.

■ Ово је први међународни уговор који даје дефиницију рода. То значи да сада постоји међународноправни акт који уважава не само биолошку разлику између женског и мушког пола, већ и друштвено конструисану категорију рода којом се женама и мушкарцима приписују одређене улоге и понашања. Истраживања су показала да одређене улоге и понашања могу допринети стварању идеје да је насиље над женама прихватљиво.

■ Конвенција уводи неколико кривичних дела као што су генитално сакаћење жена, принудни брак, прогањање, принудни абортус и принудна стерилизација. То значи да ће државе, по први пут, морати у свој правни систем да уведу ова озбиљна кривична дела.

■ Конвенција позива на активно учешће свих релевантних државних тела и служби у циљу координисаног деловања на заштити од насиља над женама и породичног насиља. То значи да владина тела и невладине организације не треба да делују самостално, већ треба да израде протоколе међусобне сарадње.

ШТА КОНВЕНЦИЈА ЗАХТЕВА ОД ДРЖАВА ДА ЧИНЕ?

ПРЕВЕНЦИЈА

- ▶ промена ставова, родних улога и стереотипа који чине насиље над женама прихватљивим;
- ▶ обука стручњака који раде са жртвама;
- ▶ подизање свести јавности о разним облицима насиља над женама и о траумама које насиље изазива код жртава;
- ▶ укључивање наставних материјала о питањима везаним за равноправност у наставно градиво на свим нивоима образовања;
- ▶ сарадња са невладиним организацијама, медијима и приватним сектором како би се допрло до што шире јавности.

ЗАШТИТА

- ▶ стављање главног нагласка код примене свих мера на потребе и безбедност жртава;
- ▶ успостављање специјализованих служби подршке за пружање здравствене помоћи, као и психолошког и правног саветовања за жртве и њихову децу;
- ▶ успостављање сигурних кућа у довољном броју и увођење бесплатних телефонских линија доступних 24 часа дневно.

КРИВИЧНО ГОЊЕЊЕ УЧИНИЛАЦА

- ▶ инкриминисање и одговарајуће кажњавање насиља над женама;
- ▶ утврђивање неприхватљивости оправдања за било који акт насиља заснованих на култури, обичајима, вероисповести или такозваној „части“;
- ▶ обезбеђивање приступа мерама посебне заштите током истраге и судског поступка за жртве;
- ▶ обезбеђивање да органи спровођења закона одмах реагују на позиве за помоћ и примерено делују у ситуацијама опасности.

ИНТЕГРИСАНЕ ПОЛИТИКЕ

- ▶ обезбеђивање да све горенаведене мере чине део свеобухватног и координисаног скупа политика и пружају холистички одговор на насиље над женама и насиље у породици.

КОГА ШТИТИ КОНВЕНЦИЈА?

■ Конвенција штити све жене и девојке, без обзира на њихово порекло, године, расу, вероисповест, друштвено порекло, мигрантски статус или сексуалну оријентацију. Конвенцијом се уважава чињеница да постоје групе жена и девојчица које су често изложене већем ризику од насиља, и државе морају обезбедити да њихове посебне потребе буду узете у обзир. Државе се такође подстичу да примењују Конвенцију на друге жртве породичног насиља, укључујући мушкарце, децу и старије особе.

ШТА СЕ СВЕ ИНКРИМИНИШЕ КОНВЕНЦИЈОМ?

■ Конвенција захтева од држава уговорница да инкриминишу или на неки други начин санкционишу следеће облике понашања:

- ▶ насиље у породици (физичко, сексуално, психичко или економско насиље)
- ▶ прогањање;
- ▶ сексуално насиље, укључујући силовање;
- ▶ сексуално узнемиравање;
- ▶ принудни брак;
- ▶ генитално сакаћење жена;
- ▶ принудни абортус и принудна стерилизација.

■ Тиме се шаље јасна порука да насиље над женама и породично насиље нису приватна ствар. Напротив, да би се нагласило нарочито трауматично дејство кривичних дела учињених унутар породице, учиниоцу се може изрећи тежа казна када је жртва брачни друг или ванбрачни партнер или члан породице.

КАКО СЕ НАДЗИРЕ СПРОВОЂЕЊЕ КОНВЕНЦИЈЕ?

■ Конвенција успоставља механизам надзора којим се процењује у којој мери се њене одредбе спроводе у пракси. Тај механизам надзора састоји се од два стуба: *Групе експерата за борбу против насиља над женама и насиља у породици* (ГРЕВИО), независног експертског тела, и *Комитета држава потписница*, политичког тела састављеног од званичних представника држава потписница Конвенције. Њихови закључци и препоруке помоћи ће да се обезбеди поштовање Конвенције од стране држава и да се гарантује њена дугорочна делотворност.

www.coe.int/conventionviolence
conventionviolence@coe.int

SRP

www.coe.int

Савет Европе је водећа организација за људска права на европском континенту. Обухвата 47 земаља чланица, од којих су 28 чланице Европске уније. Све државе чланице Савета Европе потписале су Европску конвенцију о људским правима, државни уговор осмишљен да заштити људска права, демократију и владавину права. Европски суд за људска права надгледа спровођење Конвенције у државама чланицама.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE